

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Villamosmérnöki és Informatikai Kar
Egészségügyi mérnök képzés (BMEVIEUM200)
2024/2025. tanév 1. félév

SEMMEIWEIS EGYETEM
TRANSZLÁCIÓS MEDICINA INTÉZET

Rendszerélettani alapismeretek tantárgy oktatási időbeosztása
Tantárgykód: BMEVIEUM200

2024/2025-ös tanév I. félév (2024. szeptember 2. – december 13.)

Igazgató: Benyó Zoltán, egyetemi tanár
Tantárgyfelelős: Ivanics Tamás, egyetemi docens
Tanulmányi felelős: Ivanics Tamás, egyetemi docens
Gyakorlati oktatási felelős: Tímár Tímea, mesteroktató

Kapcsolat:

Dr. Ivanics Tamás
ivanics.tamas@med.semmelweis-univ.hu
Tel: 459-1500/60308 mellék

Tantermi előadások

(Elméleti Orvostudományi Központ, Tűzoltó u. 37–47.)

Péntek: 12.30 – 15:15 (Hári Pál előadóterem)

Gyakorlatok

(Elméleti Orvostudományi Központ, Tűzoltó u. 37–47.)

Szerda: 1.309-es laboratórium

L1 csoport: 13:00 – 14:45

L2 csoport: 14:50 – 16:35

L3 csoport: 16:40-18:25

Vizsgaidőszak: 2024. december 16. – december 20.
2025. január 6. – január 24.

Oktatási szünetek:

2024. október 23. (szerda)

2024. november 1. (péntek)

2024. november 29. (péntek)

Nemzeti ünnep

Mindenszentek ünnepe

BME – Nyílt Nap

Budapest, 2024. szeptember 2.

Dr. Benyó Zoltán
egyetemi tanár
igazgató
Transzlációs Medicina Intézet

**Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Villamosmérnöki és Informatikai
Kar, Egészségügyi mérnök képzés (BMEVIEUM200)**

2024/2025. tanév 1. félév

Rendszerélettani alapismeretek tantárgy előadásainak tematikája

1. hét A fiziológiai szabályozás alapelvei. A sejt- és membránélettan alapjai. Dr. Monori-Kiss Anna (IX. 6.)

Homeosztázis-homeokinézis. A fiziológiai folyamatok szabályozásának alapelvei. A fiziológiai folyamatok jellegzetességei. Negatív és pozitív visszacsatolás. Folyadékterek. A sejtmembrán általános fiziko-kémiai tulajdonságai és élettani funkciói. Anyagtranszport a membránon keresztül. Diffúzió, ioncsatornák, facilitált diffúzió, kotranszport, antiporterek, ionpumpák, pinocitózis, szekréció. Információáramlás a sejtmembránon keresztül. Sejtfelszíni receptorok. Másodlagos hírvivő rendszerek. Citoplazmatikus és nukleáris receptorok. A fehérjék termelődésének (expresszió) élettani szabályozása.

2. hét Ingerlékeny szövetek elemi működésének jellegzetességei: idegsejt, harántcsíkolt-, szív- és simaizom. Dr. Szigeti Gyula (IX. 13.)

Nyugalmi- és akciós potenciálok. Akciós potenciál, típusai. Akciós potenciál, ingerületvezetés. Szinapszisok szerkezete, működése. A főbb szinaptikus transzmitterek, a posztzinaptikus receptorok típusai, másodlagos hírvivő mechanizmusok. ingerületvezetés. Izomműködés: Aktiváció, kontrakció és relaxáció szubcelluláris mechanizmusai a vázizomban, a szív és a simaizomsejtekben. A kontraktilis apparátus felépítése, működése. Az izomműködés biomechanikája: Izomrángás és tetanusz. Izometriás és izotóniás kontrakció, jelleggörbék.

3. hét A vér sejtjes elemei és a vérplazma. A hemodinamika alapjai. Dr. Varga Tamás és Dr. Monori-Kiss Anna (IX. 20.)

Vörösvérsejtek, fehérvérsejtek és thrombociták. Vér-plazma: anorganikus és organikus összetevők., Véralvadás.

A hemodinamika általános törvényszerűségei. Vérviszkozitás. A véráramlás törvényszerűségei, Hagen-Poiseuille törvény, nem-newtoni folyadékok, lamináris és turbulens áramlás. Nyomás- és áramlás mérése. Sorba- és párhuzamosan kapcsolt hidrodinamikai ellenállások. Nyomás- és áramlás az érrendszer sorbakapcsolt szakaszain. Érmechanika. A pulzatil nyomáshullám. Szélkazan funkció. Rezsztencia-erek. Kapacitás erek. A vénás áramlás sajátosságai. Mikrocirkuláció. Kapilláris szfinkterek. Hidraulikus és kolloid ozmotikus nyomás a kapilláris különböző szakaszain. Anyagáramlás a kapilláris falon keresztül, Starling egyensúly. Ödéma.

4. hét A szív élettana. Dr. Ruisanchez Éva (IX. 27.)

A szív pumpa funkciója. A szív üregei, a billentyűk élettana. A szívizom kontraktilis apparátusa. A szív ciklus mechanikai eseményei. A bal kamra nyomás- és térfogati görbéi. A szívkontrakció erejének automatikus szabályozása, a szív Starling törvénye. A szívizomzat elektromos aktivációja. Ingerületképzés és terjedés. Elektrokardiográfia, Einthoven elvezetések. A normális elektrokardiogram, az egyes hullámok jellegzetességei, keletkezésük magyarázata. A szívfrekvencia és a kontrakciós erő automatikus, humorális és neurális szabályozása. Vagális és szimpatikus hatások a szíven. A szív perctérfogatának szabályozása.

5. hét A szív-érrendszer működésének szisztémás és lokális szabályozása. Szervkeringés. Dr. Ruisanchez Éva (X. 4.)

A vérnyomás szisztémás szabályozása. Baro- és kemoreflexek. A rezisztenciaerek tágasságának miogén, metabolikus, humorális és neurális szabályozása. A vérkeringési rendszerben kialakuló lokális vérellátási szabályozó mechanizmusok ismertetése.

Az egyes szervek, szervrendszerek keringése. Agykeringés. A vér-agy gát. Koronária keringés. A vérkeringés átrendeződése izommunkában.

6. hét A légzés élettana. Dr. Borsodi Kinga

A felső és az alsó légutak, a tüdő funkcionális anatómiája. A légzőmozgások, be- és kilégző izmok működése nyugodt és erőltetett légzés során. Légzésmechanika, légzési térfogatok. A tüdő és a mellkasfal rugalmasságának jelentősége. A kisvérköri (pulmonális) keringés. Gázcsere. Alveoláris ventiláció, az alveoláris gázok összetétele. Az alveolo-kapilláris membrán szerkezete, diffúzió az alveolusfalon keresztül. A vénás és artériás vér széndioxid és oxigén tartalma, parciális nyomásai. Gázcsere a tüdőben és a szövetekben. A hemoglobin oxigén disszociációs görbéje. Légzésszabályozás. Légzési központok a nyúltvelőben és a hídban. A légzés kémiai szabályozása, centrális és perifériás kemoreceptorok.

7. hét Táplálkozás. Az emésztőszervek felépítése és működése. Dr. Ivanics Tamás (X. 18.)

Az emésztőrendszer motilitási és szekréciós működései, azok szabályozása. A szénhidrátok, fehérjék és zsírok emésztése, felszívódása. Vitaminok.

8. hét A veseműködés és húgyhólyagműködés szabályozása. Dr. Margittai Éva (X. 25.)

Vese-glomerulus-működése. Nefron-működés: Reabszorpció és szekréció mechanizmusai a nefron egyes szakaszain. A klirensz elv. A vizelet és a testnedvek összetételének szabályozása. A húgyhólyagműködés szabályozása. Ozmoreguláció. Volumenreguláció. A pH szabályozás.

9. hét Előadás elmarad: Mindszentek (XI. 1.)

10. hét Endokrin szabályozások I. Dr. Szentiványi Mátyás (XI. 8.)

Az endokrin reguláció általános jellegzetességei. A hipofízis hormonjai, szekréciójuk szabályozása, hatásaik.

A mellékvesekéreg, a mellékvese velő és a pajzsmirigy hormonjai, termelésük, szabályozásuk, hatásaik. Nemi működések. A nemi hormonok, termelésük, szabályozásuk, hatásaik. A menstruációs ciklus, ovuláció, terhesség, laktáció.

11. hét Endokrin szabályozások II. Dr. Szentiványi Mátyás (XI. 15.)

A szénhidrát- zsír- fehérje- és kalciumanyagcsere endokrin szabályozása. Vércukor, szénhidrát- és zsírraktározás, lebontás, fehérjebeépülés és lebontás endokrin kontrollja. A diabetesz. Csontépítés és lebontás.

12. hét Szenzoros működések Dr. Benyó Zoltán és Dr. Lukáts Ákos (XI. 22.)

Receptorok, érzékszervek és a szenórium élettana. A fájdalomcsillapítás lehetőségei. Bőrreceptorok, szomatoszenzoros pályák, kérgi központ. Vesztibuláris rendszer. Kémiai receptorok: ízérezékelés és szaglás. Hallás élettana. Látás élettana.

13. hét Az előadás elmarad rektori szünet (BME-Egyetemi Nyílt Nap) miatt (XI. 29.)

14. hét Motoros működések. Dr. Ivanics Tamás (XII. 6.)

Az izomerő szabályozása. Miotatikus és flexor gerincvelői reflexek. Izomtónus, antigravitáció, testtartási reflexek. Agytörzsi izomtónus szabályozás. Kisagy funkciója, neuronhálózata, a kisagy lézió tünetei. A bazális ganglionok szerepe. Parkinson kór. Akaratlagos mozgások szerveződése, a motoros kéreg. A simaizom kontrakció és szabályozása.

15. hét A vegetatív idegrendszeri szabályozás. Dr. Margittai Éva (XII. 13.)

A szimpatikus perifériás idegrendszer. A mellékvese velő. A paraszimpatikus perifériás idegrendszer. Vegetatív reflexek, axon-reflexek, ganglionáris és spinális vegetatív reflexek. A nyúltvelő, a híd és a középagy vegetatív működései. A hipotalamusz integráló szerepe.

Az agy integratív működése. Dr. Nádasy György – Moodle video

A központi idegrendszer működésének szerveződése. Kiváltott potenciálok, EEG. A központi idegrendszeri memória: rövid- és hosszútávú memória. A domináns és a szubdomináns félteke. Feltétlen és feltételes reflexek.

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Villamosmérnöki és Informatikai Kar
Egészségügyi mérnök képzés
Rendszerélettani alapismeretek tantárgy gyakorlatainak tematikája 2024/2025. I. félév

1. hét – Bevezetés. A Biopac mérőrendszer megismerése.
IX. 4. – Dr. Balla Helga, Dr. Borsodi Kinga, Dr. Major Enikő
2. hét – Sim Neuron.
IX. 11. – Dr. Hricisák László, Dr. Borsodi Kinga
3. hét – Elektroencephalográfia. Motoros ideg ingerületvezetési sebességének mérése.
IX. 18. – Dr. Margittai Éva, Dr. Veszelyi Krisztina
(Írásbeli számonkérés a IX. 6. és IX. 13. előadás anyagából)
4. hét – Elektromiográfia. A vázizom elektromos tevékenységének vizsgálata.
IX. 25. – Dr. Margittai Éva, Dr. Veszelyi Krisztina
5. hét – 12 csatornás EKG felvétele és analízise. Kóros EKG görbék bemutatása.
X. 2. – Dr. Major Enikő
(Írásbeli számonkérés a IX. 20. és IX. 27. előadás anyagából)
6. hét – A vérnyomásmérés módszerei.
X. 9. – Dr. Monori-Kiss Anna, Dr. Major Enikő
7. hét – Spirometria.
X. 16. – Dr. Monori-Kiss Anna, Dr. Balla Helga
(Írásbeli számonkérés a X. 4. és X. 11. előadás anyagából)
- 8. hét – Oktatási szünet (Nemzeti ünnep – X. 23.)**
9. hét – A keringési és légzési funkció változásainak vizsgálata fizikai terhelés során.
X. 30. – Dr. Varga Tamás
(Írásbeli számonkérés a X. 18. és XI. 25. előadás anyagából)
10. hét – Pulzushullám terjedési sebessége.
XI. 6. – Dr. Ruisanchez Éva, Dr. Janovicz Anna
11. hét – Klinikai esettanulmányok.
XI. 13. – Dr. Monori-Kiss Anna, Dr. Varga Tamás
12. hét – Vércukormérés jelentősége. (Orális glükóz tolerancia teszt elvégzése), HbA_{1c} szint meghatározása, cukorterheléses görbék elemzése
XI. 20. – Dr. Hricisák László, Dr. Janovicz Anna
(Írásbeli számonkérés a XI. 8. és XI. 15. előadás anyagából)
13. hét – A vestibuláris rendszer működésének vizsgálata, EOG.
XI. 27. – Dr. Ruisanchez Éva, Dr. Borsodi Kinga
14. hét – Reflexvizsgálatok.
XII. 4. – Dr. Ruisanchez Éva, Dr. Balla Helga
(Írásbeli számonkérés a XI. 22. előadás anyagából)